

Notícia del I Congrés Català de Geografia

Maria Villanueva i Margalef*

Résumé / Abstract / Resumen / Resum

Le I Congrès Catalan de Géographie s'est tenu de l'11 au 15 mars 1991 pour offrir, pour la première fois, un forum de rencontres et échanges à tous les professionnels de la géographie en Catalogne, autant à ceux qui travaillent dans des départements universitaires comme à ceux, de plus en plus nombreux, qui exercent leur métier dans d'autres secteurs.

* * *

The 1st Catalan Geographical Congress took place from 11th to 15th March 1991. It represented a place of meeting and exchange for all professionals in Geography, those working in university departments and those working in other fields where Geography is rapidly gaining a steady presence.

* * *

Los días 11 al 15 de marzo de 1991, tuvo lugar el I Congrés Català de Geografia, forum de encuentro e intercambio para todos los profesionales de la geografia en Cataluña, tanto los que trabajan en los departamentos universitarios como los que colaboran en los múltiples puestos que, cada vez más, se ofrecen a la responsabilidad de los geógrafos.

* * *

El I Congrés Català de Geografia es reuní els dies 11 al 15 de març de 1991 i oferí, per primera vegada, un fòrum de trobada i intercanvi a tots els professionals de la geografia de Catalunya, tant els qui treballen en els departaments universitaris com en els altres múltiples llocs de treball on, cada cop més, la geografia és present.

---

* Departament de Geografia a l'Escola de Mestres «Sant Cugat». Universitat Autònoma de Barcelona.

Els dies 11, 12, 13, 14 i 15 de març de 1991 va tenir lloc el I Congrés Català de Geografia. La iniciativa i organització van estar en mans de la Societat Catalana de Geografia i això donà una de les característiques més interessants d'aquest congrés: el fet de possibilitar un fòrum de trobada de tots aquells que treballen en el camp de la geografia tant en els departaments universitaris com en els altres múltiples llocs de treball on, cada cop més, la geografia és present. Aquesta voluntat plural es manifestà ben explícitament en la constitució d'un Consell Científic Assessor en el qual eren representats tots els departaments universitaris de Catalunya, País Valencià, les Illes i la Catalunya Nord, com també el Departament d'infraestructures del Transport i del Territori (Universitat Politècnica de Catalunya), el Centre de Recerques i Estudis Catalans de Perpinyà, el Servei de Gestió i Evolució del Paisatge (Universitat de Barcelona), el Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori (Universitat Politècnica de Catalunya), el Centre d'Estudis Demogràfics, la Direcció General de Planificació i Acció Territorial de la Generalitat, l'Institut Cartogràfic de Catalunya, l'Associació de Geògrafs Professionals de Catalunya, l'Institut d'Estudis Metropolitans de Barcelona, la Societat Catalana d'Ordenació del Territori i l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

El segon gran encert d'aquesta convocatòria fou, al nostre parer, la descentralització dels actes del segon dia, inici de les sessions de treball.

Els àmbits del congrés s'havien dividit en nou grups temàtics: pensament geogràfic, política i ordenament del territori, diversitat de les bases en l'ordenament del territori, la població i el poblament, l'economia i el territori, la tecnologia de les comunicacions i la creació d'espais, el fet metropolità, les relacions de Catalunya amb l'Exterior i la Didàctica i la Metodologia de la Geografia.

Cada un d'aquests grups es reuní, el dia 12, en indrets diferents de Catalunya, que foren, tot seguint l'ordre de les temàtiques: Manresa, Girona, Tarragona, Vic, Sabadell, Vilanova i la Geltrú, Terrassa, Lleida i Cerdanyola del Vallès (Bellaterra). Aquest fet tingué un gran ressò en les poblacions d'acollida en les quals foren organitzats actes diversos a l'entorn del congrés, cosa que la premsa local s'encarregà de reflectir àmpliament.

La iniciativa d'aquesta descentralització fou també molt ben valorada pels congressistes que s'hi desplaçaren des de Barcelona, com una jornada molt interessant que es perllongà fins al vespre i en la qual s'alternaren conferències, visites i presentació de temàtiques rellevants de la ciutat d'acollida.

La resta de les sessions tingué lloc a la seu de la Societat Catalana de Geografia, en el magnífic recinte de l'antic hospital de la Santa Creu i Sant Pau.

Tots els àmbits del congrés desenvoluparen les seves sessions d'una manera

consecutiva, de tal manera que hom pogué assistir a totes les ponències. Aquest fet, que té avantatges indubtables per a tots aquells que estan interessats en una visió panoràmica de l'estat actual dels treballs geogràfics, provocà certa rigidesa horària que impedí, sovint, un debat més llarg i tranquil entre els qui estaven més interessats en un tema concret i, sobretot, unes jornades excessivament denses en les quals es passava d'una temàtica a una altra pràcticament sense solució de continuïtat.

Pel que fa al contingut de les sessions, i com és habitual en aquest tipus de trobades, podem dir que fou un bon aparador del treball actual en tots els camps, amb la salvetat dels temes més específicament relatius al medi físic, i amb aportacions més interessants o menys novedoses, però què demostraven la situació de la Geografia al nostre país.

El congrés ha estat altament positiu des de molts punts de vista. Com hem dit al començament, ha estat un lloc de trobada, per primera vegada, de tots els geògrafs, i una vegada més s'ha posat de manifest una de les característiques de la Geografia al nostre país: com és el treball interdisciplinari amb altres professionals que s'ocupen de temes que afecten el territori, tal com es posà de manifest no sols en les conferències de la sessió descentralitzada, en les quals parlaren sociòlegs com J. Borja, demògrafs com A. Cabré, comunicòlegs com M. Moragues, economistes com J. M. Carreras, sinó també en les presidències de les sessions i en cada una de les ponències en les quals participaren economistes, urbanistes, planificadors i altres científics socials. Aquest fet demostra, alhora, que la Geografia ha estat sempre present en tots els àmbits i s'hi ha fet un lloc indiscutible.

Menció a part mereixen les conferències pronunciades per professionals de fora del nostre país. La primera, del professor Nicolás Ortega, versà sobre «Reflexiones sobre la Geografía española contemporánea»; la segona fou la del professor Paul Claval, «La Géographie et les géographes au temps de la chute des murs», i la darrera estigué a càrrec del professor Peter Gould que parlà sobre «Helping others to be geographers». Totes tres aportaren punts de vista interessants i suscitaron, especialment en els dos primers casos, un debat suggestiu que no pogué expansionar-se a causa de la ja mencionada manca de temps.

No voldríem passar per alt la sessió de clausura del congrés, presidida pel Dr. Salvador Llobet, dissortadament traspasat pocs dies després i que fou el darrer acte acadèmic de qui havia estat mestre de molts dels qui treballem en Geografia.

La participació en el congrés ha estat molt satisfactòria i cal destacar-hi la nombrosa assistència de joves geògrafs, com també d'estudiants de tercer

cicle que aportaren alhora un gran nombre de comunicacions, percentualment molt superiors a les presentades per les generacions ja no tan joves i de les quals es trobaren a faltar aportacions. Aquest fet, però, prova la vitalitat i les noves sortides professionals que s'estan obrint als geògrafs.

En el terreny de les mancances, hi voldríem assenyalar un buit: el congrés hauria pogut ser, alhora, un marc on ubicar una mostra de la producció científica més recent dels diversos departaments universitaris de Geografia, com també d'altres institucions, tot seguint l'exemple de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, que exposà una mostra de la seva producció a cada una de les seus del congrés.

La plataforma oferta per aquest I Congrés hauria de servir per pensar noves formes de relació i col·laboració entre tots aquells que «fan Geografia», com també els espais d'intercomunicació necessaris. El fet que hagi estat la Societat Catalana de Geografia que hagi pres la iniciativa d'aquesta trobada ha estat un encert, car la seva pròpia naturalesa li confereix un espai més enllà dels centres del treball quotidià, alhora que pot canalitzar les inquietuds de la recerca i la docència geogràfica.